

Referenční knihovník specialista / knihovnice specialista (kód: 72-017-T)

Autorizující orgán:	Ministerstvo kultury
Skupina oborů:	Publicistika, knihovnictví a informatika (kód: 72)
Týká se povolání:	Referenční knihovník specialista
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	7

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Formální a obsahová analýza odborného cizojazyčného textu, rychlé čtení	7
Navrhování, strukturování a vytváření bibliografických a faktografických databází	7
Odborná komunikace (včetně cizojazyčné) se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách	6
Orientace na knižním trhu a v produkci ostatních informačních zdrojů	6
Ovládání automatizovaného knihovního systému	6
Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s celostátní nebo oborovou působností	7
Poskytování mezinárodních meziknihovních služeb v knihovnách určených knihovním zákonem	7
Práce s elektronickými informačními zdroji a nástroji	7
Příprava cyklů systematického vzdělávání v oblasti knihovnicko-bibliografické a informační gramotnosti v knihovnách	7
Samostatné zajišťování chodu knihovny s univerzálním nebo specializovaným fondem s regionální působností	6
Sledování a kontrola vývoje spokojenosti zákazníků knihoven	7
Komplexní správa a organizace knihovního fondu v rámci instituce	7
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací ze specializovaných zdrojů, jejich ověřování a správa bází dat	7
Strategické plánování v oblasti knihovnictví a informačních služeb a systémů	7
Vzdělávání pracovníků knihoven	7

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Formální a obsahová analýza odborného cizojazyčného textu, rychlé čtení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vytvořit stručnou anotaci odborného článku z cizojazyčného časopisu	Praktické předvedení
b) V předepsaném časovém limitu přečíst zadaný odborný text v některém ze světových jazyků a určit stanovený počet klíčových slov	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Navrhování, strukturování a vytváření bibliografických a faktografických databází

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Definovat seznam polí pro záznam regionální nebo oborové analytické bibliografické databáze ve formátu MARC21 (Machine Readable Cataloguing, strojem čitelná katalogizace) a vyznačit v seznamu pole, kde dojde k navázání na soubor národních autorit, na konkrétní tezaurus a na digitální objekty	Praktické předvedení
b) Navrhnout strukturu rozhraní uživatelského systému (on-line katalog) s aplikací faset	Praktické předvedení
c) Uvést možnosti propojení na další faktografické databáze ve volně dostupném internetu	Ústní ověření
d) Přiřadit do seznamu polí dva vybrané identifikátory a uvést jejich charakteristiku a možnosti propojení na další systémy	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Odborná komunikace (včetně cizojazyčné) se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Ověřit odborné komunikační dovednosti v českém a cizím jazyce na dvou modelových situacích	Praktické předvedení
b) Popsat komunikační nástroje používané uživateli s různým stupněm postižení	Ústní ověření
c) Ověřit komunikační dovednosti v elektronické komunikaci vyhodnocením prezentace tří modelových situací, z toho jedné v cizím jazyce	Praktické předvedení
d) Připravit odpověď na vágně nebo pregnantně formulovaný požadavek na poskytnutí knihovnické a informační služby v českém a cizím jazyce	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace na knižním trhu a v produkci ostatních informačních zdrojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Přiřadit názvy českých a zahraničních nakladatelů k charakteristice jejich publikačního profilu	Praktické předvedení
b) Určit správné pořadí vydavatelů cizojazyčného pokračujícího díla vydávaného minimálně od roku 1970 do roku zkoušky	Praktické předvedení
c) Charakterizovat on-line zdroje pro hodnocení atraktivity dokumentů u čtenářů, a to včetně sociálních sítí a internetových portálů	Ústní ověření
d) Vyhledat 3 knihy vydané v roce předcházejícím roku zkoušky a oceněné některou z českých knižních cen	Praktické předvedení
e) Zjistit dostupnost 5 českých dokumentů vydaných v roce předcházejícím roku zkoušky (naučná monografie pro dospělé, zvuková kniha, mapa, VŠ skriptá, hudebnina) na trhu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ovládání automatizovaného knihovního systému

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat model automatizovaného knihovního systému, včetně návaznosti agend pro zpracování, zpřístupnění a uchování dokumentu v knihovně	Ústní ověření
b) Popsat a vysvětlit, jaké typy statistik lze získat z dat automatizovaného knihovního systému a jak je lze použít při hodnocení práce a plánování rozvoje knihovny a uvést jeden modelový příklad z praxe knihoven	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s celostátní nebo oborovou působností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat rešeršní strategii na příkladu konkrétního zadání rešerše	Ústní ověření
b) Popsat systém bibliografických a rešeršních služeb zadané knihovny s celostátní nebo oborovou působností	Ústní ověření
c) Charakterizovat rozdíly mezi poskytováním bibliografických a rešeršních služeb z volných a licencovaných elektronických informačních zdrojů	Ústní ověření
d) Připravit odpověď podle zadaného faktografického dotazu včetně odkazů na relevantní informační zdroje	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování mezinárodních meziknihovních služeb v knihovnách určených knihovním zákonem

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat princip poskytování mezinárodních meziknihovních služeb v České republice a jejich zakotvení v právních předpisech a v celostátních i v mezinárodních doporučeních	Ústní ověření
b) Popsat systémy plateb, které jsou obvyklé v mezinárodních meziknihovních službách	Ústní ověření
c) Charakterizovat vybraný systém dodávání dokumentů v zahraničí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Práce s elektronickými informačními zdroji a nástroji

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkční rozdíly Jednotné informační brány a Souborného katalogu České republiky	Ústní ověření
b) Popsat principy služby typu discovery a předvést konkrétní volně přístupnou službu v České republice	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat funkční principy linkovacích služeb a uvést konkrétní příklady, které jsou užívány v knihovnách	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava cyklů systematického vzdělávání v oblasti knihovnicko-bibliografické a informační gramotnosti v knihovnách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat podle konkrétního zadání scénář jednorázové lekce nebo cyklu lekcí knihovnicko-bibliografické a informační gramotnosti včetně navržených výukových metod	Praktické předvedení
b) Srozumitelně prezentovat vzdělávací cíle a obhájit navržená řešení	Praktické předvedení
c) Popsat, jakými způsoby lze vyhodnotit naplnění cílů vzdělávání, očekávání a potřeb jeho účastníků	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Samostatné zajišťování chodu knihovny s univerzálním nebo specializovaným fondem s regionální působností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat platné knihovnické a další související předpisy, které se vztahují k řízení knihovny	Ústní ověření
b) Orientovat se v současných dotačních titulech v ČR vhodných pro knihovny s regionální působností	Ústní ověření
c) Orientovat se v celostátních a v regionálních koncepčních materiálech pro rozvoj a směřování knihovnictví	Ústní ověření
d) Popsat základy řízení lidských zdrojů v knihovně s regionální působností	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Sledování a kontrola vývoje spokojenosti zákazníků knihoven

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Srozumitelně vysvětlit důvody a cíle měření výkonů v knihovnách	Ústní ověření
b) Popsat a charakterizovat základní metody sledování a kontroly vývoje spokojenosti zákazníků knihoven	Ústní ověření
c) Popsat a vysvětlit principy benchmarkingu v českých knihovnách	Ústní ověření
d) Popsat práci s vybraným volným statistickým nástrojem na měření využívání elektronických informačních zdrojů a webových stránek	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Komplexní správa a organizace knihovního fondu v rámci instituce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat komplexní návrh uložení a stavění univerzálního knihovního fondu v rámci instituce (volný výběr, příruční knihovny, sklady) a obhájit jej	Praktické předvedení
b) Popsat nároky na prostor a optimální vybavení skladu knihovního fondu (včetně drobných pomůcek) a pravidla pro stavění knihovního fondu	Ústní ověření
c) Popsat nároky na prostor a optimální vybavení pro uložení knihovního fondu ve volném výběru a na jeho ochranu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vyhledávání bibliografických a faktografických informací ze specializovaných zdrojů, jejich ověřování a správaází dat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhledat pět dokumentů na základě zadání různých klíčových údajů ve zvoleném volně přístupném zdroji	Praktické předvedení
b) Popsat nástroje pro správu bibliografických informací a předvést práci s citačním manažerem ve zvolené knihovně	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat nástroje a principy fasetového vyhledávání	Ústní ověření
d) Popsat obsah, vyhledávací nástroje a rozhraní báze dat	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Strategické plánování v oblasti knihovnictví a informačních služeb a systémů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat vhodný dotační program na podporu rozvoje knihovnických a informačních služeb	Praktické předvedení
b) Navrhnout koncept projektu, role pracovníků a jejich kompetence v realizačním týmu projektu do dotačního programu	Praktické předvedení
c) Zpracovat rámcový harmonogram projektu	Praktické předvedení
d) Zpracovat koncepci rozvoje kooperativního poskytování služeb z elektronických informačních zdrojů pro více knihoven v rámci kraje	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vzdělávání pracovníků knihoven

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout osnovu jednodenního školení pro pracovníky knihoven s regionální působností	Praktické předvedení
b) Prezentovat formou patnáctiminutové přednášky jedno z témat školení	Praktické předvedení
c) Připravit ověřovací test z přednesené problematiky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Pro praktické předvedení a písemné ověření je nutné, aby měl uchazeč k dispozici počítač zapojený v síti internet a dostupný textový editor. Dovednost práce s počítačem a orientace v síti internetu je jednou z prověřovaných obecných kompetencí. Během zkoušky je prověřována i znalost odborné terminologie. Terminologie používaná při zadávání úkolů i jejich hodnocení musí být v souladu s aktuální terminologií, jak ji uvádí Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) vytvářená Národní knihovnou České republiky.

V oblasti knihovnických a informačních služeb a provozu je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální znění platných legislativních norem, zejména:

Občanský zákoník, č. 89/2012 Sb.

Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) včetně věcně příslušných vyhlášek v platném znění

Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích

Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického textu a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)

V oblasti katalogizace je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální katalogizační standardy, které určuje Národní knihovna České republiky. V případě, že se prověřuje znalost bibliografického záznamu v rozsahu MARC21 (MACHINE-READABLE CATALOGING) formátu, pracuje se v rámci ověření pouze v rozsahu polí stanovených standardem „minimální záznam pro souborný katalog“, který stanovuje Národní knihovna České republiky. Pokud je v rámci ověření požadováno vyhledávání, pak není-li konkretizováno jak, je požadováno vyhledávání ve volně přístupném internetu. Veškeré podklady využitelné pro ověření konkrétní kompetence (dokumenty, kopie titulních listů a článků, bibliografické záznamy apod.) má zkoušený k dispozici během přípravy na zkoušku.

Sestavy těchto podkladů ke každé kompetenci jsou zároveň součástí níže uvedených pokynů pro autorizovanou osobu. Jednotlivé dokumenty je možné využít opakovaně v různých okruzích otázek. Tam, kde jsou tyto podklady při zkoušení využity, je u části zkoušky uvedeno, kolik a jakých podkladů má být k ověření kompetence předloženo. Ověřování kritérií praktickým předvedením formou předem zadané případové studie má písemnou formu.

Praktické předvedení může mít písemnou formu nebo formu praktického předvedení určité činnosti. V případě předvádění určité činnosti uchazeč činnost provádí a zároveň komentuje a zdůvodňuje postup práce. Všechna kritéria, která jsou ověřována formou praktického předvedení, simulují reálnou činnost v práci referenčního knihovníka specialisty.

Každé praktické předvedení má v Pokynech k realizaci zkoušky přiděleno bodové ohodnocení z něhož autorizovaná osoba přidělí až 50 % bodů za průběh práce, rychlost a přesnost pracovních postupů. Zbýlých až 50 % bodů připadá na výsledek. Pro jedno ověření se body sčítají.

U kritérií, která jsou ověřována ústním nebo písemným ověřením, se hodnotí věcná správnost výsledků, obsah textu a úroveň vyjadřování. Maximální bodové hodnocení každého kritéria je součástí Pokynů k realizaci zkoušky.

Kritérium je splněno, pokud uchazeč dosáhne alespoň 50% bodů.

U ověření praktickým předvedením je v záznam o průběhu a výsledku zkoušky rozepsáno bodové hodnocení podle dílčích kritérií, u ústního nebo písemného ověření je uveden celkový počet bodů. Veškeré písemné podklady a přípravy uchazeče budou autorizovanou osobou archivovány po dobu 1 roku.

FORMÁLNÍ A OBSAHOVÁ ANALÝZA ODBORNÉHO CIZOJAZYČNÉHO TEXTU, RYCHLÉ ČTENÍ

Pro ověření kompetence *Formální a obsahová analýza odborného cizojazyčného textu, rychlé čtení* připraví autorizovaná osoba pro obě kritéria 100 článků, a to vždy po 20 v anglickém, v německém, francouzském, španělském a ruském jazyce, ze kterých bude pro účely zkoušky vybrán jeden pro kritérium a) a jeden pro kritérium b), a to v jazyce dle výběru uchazeče.

NAVRHOVÁNÍ, STRUKTUROVÁNÍ A VYTVÁŘENÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH DATABÁZÍ

Pro ověření kompetence *Navrhování, strukturování a vytváření bibliografických a faktografických databází* v kritériu a) autorizovaná osoba zadá uchazeči v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou případovou studii, která bude definovat seznam polí pro záznam regionální nebo oborové analytické bibliografické databáze ve formátu MARC21 (MAchine Readable Cataloguing, strojem čitelná katalogizace). Vyznačí v seznamu pole, kde dojde k navázání na soubor národních autorit, konkrétní tezaurus a digitální verze v rozsahu doporučení Národní knihovny ČR „Záznam pro soubornou databázi: MARC21. Fyzicky nesamostatné části dokumentu“. Zpracovaná případová studie bude v rozsahu minimálně čtyři normostrany (A4) a uchazečem bude odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. K ověření dalších kritérií (b až d) bude dále využita případová studie předložená v rámci ověření kritéria a). V seznamu polí záznamu budou vyznačena pole, která mají vazbu na soubor národních autorit (jména osob, korporace, unifikovaný název, konspekt). V oblasti věcného popisu bude uvedeno propojení na konkrétní soubor věcných autorit nebo tezaurus garantovaný odbornou institucí, např. věcná hesla Národní knihovny ČR, AgroVoc, Medical Subject Headings, Eurovoc, Český teologický tezaurus, Český pedagogický tezaurus. Pro ověření kritéria c) připraví autorizovaná osoba sady příkladů identifikátorů. Bude se jednat o tyto typy identifikátorů: číslo české národní bibliografie, ISSN (International Standard Serials Number, mezinárodní číslo seriálu), ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní číslo knihy), DOI (Digital Object Identifier, identifikátor digitálního objektu), číslo záznamu národní autority, ISMN (International Standard Music Number, mezinárodní číslo hudebniny), GPS kód (Global Position System, identifikátor světového pozičního systému), EAN (European Article Number, čárový kód vydání knihy – napojuje na službu Obálky knih). Pro každý typ identifikátorů bude připraveno pět příkladů. Při ověřování vybere Autorizovaná osoba pro uchazeče dva identifikátory.

ODBORNÁ KOMUNIKACE (VČETNĚ CIZOJAZYČNÉ) SE ČTENÁŘI, UŽIVATELI A ZÁKAZNÍKY V KNIHOVNÁCH

Pro ověření kompetence *Odborná komunikace (včetně cizojazyčné) se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách* připraví autorizovaná osoba 15 modelových situací, z nichž zejména pro kritéria a) a d) vybere dvě modelové situace - jednu v českém jazyce a jednu v předem dohodnutém cizím jazyce (angličtina, němčina, případně jiný světový jazyk). Na těchto modelových situacích ověří autorizovaná osoba i kritérium c). Kritérium b) ověří autorizovaná osoba zadáním určitého druhu postižení a uchazeč popíše nástroje komunikace specifické pro zadaný druh postižení.

ORIENTACE NA KNIŽNÍM TRHU A V PRODUKCI OSTATNÍCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Pro ověření kompetence *Orientace na knižním trhu a v produkci ostatních informačních zdrojů* v kritériu a) připraví autorizovaná osoba soubor 30 publikačních profilů českých nakladatelství, jejichž produkce je vyšší než 50 publikací ročně, z nichž bude pro účely zkoušky vybráno 5. Pro ověření kritéria b) připraví autorizovaná osoba seznam 30 pokračujících děl, vydávaných nejméně 3 různými nakladateli mimo území České republiky minimálně od roku 1970, uchazeč pak určuje pořadí vydavatelů u jednoho z nich. Pro ověření kritéria d) připraví autorizovaná osoba seznam 30 dokumentů z české produkce vydaných v roce předcházejícím roku zkoušky – naučné monografie pro dospělé, zvukové knihy, mapy, VŠ skripta a hudebniny. Dokument bude pro uchazeče identifikován nejméně 2 z těchto údajů: autor, název, ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní číslo knihy), popř. ISMN (International Standard Music Number, mezinárodní číslo hudebniny), nakladatel, rok vydání. Pro účely zkoušky bude z každého typu vybrán jeden dokument. Pro ověření kompetence budou pro splnění kritérií vybírány dokumenty vydané v České republice a zemích Evropské unie.

OVLÁDÁNÍ AUTOMATIZOVANÉHO KNIHOVNÍHO SYSTÉMU

Pro ověření kompetence *Ovládání automatizovaného knihovního systému* je nutné, aby autorizovaná osoba byla obeznámena s tím, že všechny automatizované systémy pracují na principu modulárního propojení a pokrývají agendy provozu knihovny. Obecné popsání může být vztaženo ke konkrétnímu automatizovanému knihovnímu systému. V rámci kompetence uchazeč prokazuje znalost agend, které lze pokrýt automatizovaným provozem. Dále uchazeč prokazuje v rámci této kompetence povědomí o tom, že kromě zabezpečení provozu jsou v automatizovaném knihovním systému dostupná data o provozu knihovny, např. kvantitativní ukazatele o počtu a typu dokumentů, uživatelů, výpůjček a jaké možnosti pro organizaci práce v knihovně tato data poskytují. Pro ověření kompetence nejsou nutné žádné speciální pomůcky, kromě psacích potřeb.

POSKYTOVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A REŠERŠNÍCH SLUŽEB V KNIHOVNÁCH S CELOSTÁTNÍ NEBO OBOROVOU PŮSOBNOSTÍ

Pro ověření kompetence *Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s celostátní nebo oborovou působností* připraví autorizovaná osoba pro kritérium a) 50 různých zadání rešerše zahrnujících kombinace tematického, časového a jazykového vymezení a uživatelského určení, z nichž pro ověření kritéria jedno zadá. Pro kritérium b) připraví autorizovaná osoba seznam knihoven s celostátní a oborovou působností v České republice, z nichž pro ověření kritéria jedno zadá. Pro kritérium d) připraví autorizovaná osoba 50 faktografických dotazů, z nichž jeden zadá uchazeči.

POSKYTOVÁNÍ MEZINÁRODNÍCH MEZIKNIHOVNÍCH SLUŽEB V KNIHOVNÁCH URČENÝCH KNIHOVNÍM ZÁKONEM

Při ověření kompetence *Poskytování mezinárodních meziknihovnických služeb v knihovnách určených knihovním zákonem* prokazuje uchazeč povědomí o současném systému mezinárodních meziknihovnických služeb v ČR, mezinárodních doporučeních pro tuto oblast a existujících systémech elektronického dodávání dokumentů v zahraničí.

PRÁCE S ELEKTRONICKÝMI INFORMAČNÍMI ZDROJI A NÁSTROJI

Při ověření kompetence *Práce s elektronickými informačními zdroji a nástroji* prokazuje uchazeč povědomí o existenci speciálních nástrojů a principech jejich fungování.

PŘÍPRAVA CYKLŮ SYSTEMATICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI KNIHOVNICKO-BIBLIOGRAFICKÉ A INFORMAČNÍ GRAMOTNOSTI V KNIHOVNÁCH

Pro ověření kompetence *Příprava cyklů systematického vzdělávání v oblasti knihovnicko-bibliografické a informační gramotnosti v knihovnách* v kritériu a) připraví autorizovaná osoba soubor 10 zadání obsahujících základní parametry vzdělávání – charakteristiku knihovny poskytující vzdělání; vymezení cílové skupiny školených osob; téma a rozsah lekce/cyklu vzdělávání. Kritérium a) bude ověřováno praktickým předvedením formou předem zadané případové studie v písemné formě, kterou autorizovaná osoba zadá v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Návrh bude zpracován uchazečem v rozsahu do 4 normostran (A4) a odevzdán 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. V navazujícím kritériu b) pak bude uchazeč prezentovat zvolený postup a obhájí navržená řešení vytvořená při ověření kritéria a). V kritériu c) ověří autorizovaná osoba povědomí o metodách a postupech hodnocení spokojenosti a efektivity vzdělávání.

SAMOSTATNÉ ZAJIŠŤOVÁNÍ CHODU KNIHOVNY S UNIVERZÁLNÍM NEBO SPECIALIZOVANÝM FONDEM S REGIONÁLNÍ PŮSOBNOSTÍ

Pro ověření kompetence *Samostatné zajišťování chodu knihovny s univerzálním nebo specializovaným fondem s regionální působností* uchazeč v kritériích a) až c) prokáže orientaci v příslušných právních předpisech, dotačních titulech z českého prostředí a orientaci v aktuálně platných koncepčních materiálech. Autorizovaná osoba pro ověření kritéria d) zadá uchazeči pracovní pozici vedoucího úseku v knihovně a uchazeč popíše obecně základy řízení lidských zdrojů v rámci této pozice.

SLEDOVÁNÍ A KONTROLA VÝVOJE SPOKOJENOSTI ZÁKAZNÍKŮ KNIHOVEN

Pro ověření kompetence *Sledování a kontrola vývoje spokojenosti zákazníků knihoven* uchazeč v kritériích a) až c) prokáže orientaci v oblasti sledování a měření kontroly spokojenosti zákazníků – uživatelů knihoven. V kritériu d) může využít některý z volně přístupných nástrojů pro měření výkonů.

KOMPLEXNÍ SPRÁVA A ORGANIZACE KNIHOVNÍHO FONDU V RÁMCI INSTITUCE

Pro ověření kompetence *Komplexní správa a organizace knihovního fondu v rámci instituce* zpracuje autorizovaná osoba profily 5 modelových knihoven, z nichž 1 zadá pro ověření kritéria a) v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Kritérium a) bude ověřeno formou případové studie, která bude uchazečem zpracována na zadané téma v rozsahu 2 - 3 normostrany (A4) a odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. Ověření kritéria b) a c) bude zaměřeno na vybavení skladů a volného výběru vhodným nábytkem, typem regálů, pomůckami pro stavění fondu, prostorové nároky na uložení knihovního fondu a jeho ochranu při uložení ve volném výběru.

VYHLEDÁVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH INFORMACÍ ZE SPECIALIZOVANÝCH ZDROJŮ, JEJICH OVĚŘOVÁNÍ A SPRÁVA BÁZÍ DAT

Pro ověření kompetence *Vyhledávání bibliografických a faktografických informací ze specializovaných zdrojů, jejich ověřování a správaází dat* je nutné připravit:

pro ověření kritéria a) 100 zadání pro vyhledání různých typů dokumentů, která budou tvořena sestavou nejméně dvou klíčových údajů: původce, název, ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní číslo knihy), ISMN (International Standard Music Number, mezinárodní číslo hudebniny), ISSN (International Standard Serials Number, mezinárodní číslo periodika), nakladatel, rok vydání. Z hlediska chronologického musí být:

10 % dokumentů vydaných v letech 1850–1900

10 % dokumentů vydaných v letech 1901–1950

20 % dokumentů vydaných v letech 1951–2010

60 % dokumentů vydaných od r. 2011 včetně

Pro zkoušku musí být vybrány dokumenty z různých uvedených období. Uchazeč není předem informován o tom, jaké konkrétní dokumenty budou vybrány.

Pro ověření kritéria d) je nutné připravit seznam 50 titulů volně přístupných databází (plnotextových, faktografických,

elektronických katalogů knihoven). Uchazeč na základě názvu báze dat provede vyhledání v internetu a ústně popíše bázi dat.

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI KNIHOVNICTVÍ A INFORMAČNÍCH SLUŽEB A SYSTÉMŮ

Pro ověření kompetence *Strategické plánování v oblasti knihovnictví a informačních služeb a systémů* připraví autorizovaná osoba pro kritérium a) 30 modelových příkladů knihoven. Každý model bude v rozsahu jedné strany textu a bude obsahovat základní informace o knihovně, obci a kraji, kde knihovna působí. V případě knihovny, která je součástí instituce (např. vysokoškolské nebo specializované) bude popis obsahovat i informace o zřizovateli knihovny. V popisu bude uvedeno, jaké další typy knihoven se v okolí knihovny nacházejí, jaká je struktura vzdělávacích a dalších paměťových institucí apod. V popisu knihovny budou uvedeny její hlavní problémy. Pro vyhledání dotačních programů má uchazeč k dispozici internet. Pro splnění kritéria a) vybere autorizovaná osoba jeden modelový příklad. Pro splnění kritéria b) navrhne uchazeč stručný koncept projektu v rozsahu cca deseti řádek textu, který bude mít vazbu na plnění kritéria a). Pokud vyhledal více vhodných dotačních programů, pak si pro plnění kritéria b) zvolí pouze jeden vybraný dotační titul. Pro splnění kritéria c) využije uchazeč koncept navržený při plnění kritéria b). Pro plnění kritéria d) autorizovaná osoba zadá uchazeči v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou případovou studii, pro její zpracování si uchazeč zvolí typ knihoven (např. veřejné, školní, vysokoškolské, podnikové, případně jejich kombinaci) a zpracuje koncept pro oblast knihovnických a informačních služeb (rozsah a podmínky služeb poskytovaných vybranou knihovnou). Hodnocena je znalost výhod a nevýhod kooperativních systémů. Zpracovaná případová studie bude v rozsahu minimálně čtyři normostrany (A4) a uchazečem bude odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. Zkouška ověřuje schopnost vykonávat činnost v knihovně regionální, specializované a národní úrovně.

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ KNIHOVEN

Pro ověření kompetence *Vzdělávání pracovníků knihoven* připraví autorizovaná osoba 10 témat na jednodenní školení pro pracovníky knihoven z oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. Pro ověření všech kritérií vybere autorizovaná osoba jedno z témat, které zadá v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Pro ověření kritéria a) zpracuje uchazeč osnovu školení, pro kritérium b) připraví prezentaci v rozsahu patnácti minut, kterou přednese. Pro ověření kritéria c) připraví test na ověření znalosti přednesené problematiky. Test se bude skládat ze tří otázek, každá bude mít čtyři varianty odpovědí, z nichž správné budou dvě.

Hodnocení

FORMÁLNÍ A OBSAHOVÁ ANALÝZA ODBORNÉHO CIZOJAZYČNÉHO TEXTU, RYCHLÉ ČTENÍ

2x praktické předvedení po 100 bodech

Celkem 200 bodů

NAVRHOVÁNÍ, STRUKTUROVÁNÍ A VYTVÁŘENÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH DATABÁZÍ

2x praktické předvedení po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 400 bodů

ODBORNÁ KOMUNIKACE (VČETNĚ CIZOJAZYČNÉ) SE ČTENÁŘI, UŽIVATELI A ZÁKAZNÍKY V KNIHOVNÁCH

3x praktické předvedení po 120 bodech, celkem 360 bodů

1x ústní ověření, 120 bodů

Celkem 480 bodů

ORIENTACE NA KNIŽNÍM TRHU A V PRODUKCI OSTATNÍCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

4x praktické předvedení po 100 bodech, celkem 400 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 500 bodů

OVLÁDÁNÍ AUTOMATIZOVANÉHO KNIHOVNÍHO SYSTÉMU

2x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 200 bodů

POSKYTOVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A REŠERŠNÍCH SLUŽEB V KNIHOVNÁCH S CELOSTÁTNÍ NEBO OBOROVOU PŮSOBNOSTÍ

3x ústní ověření po 120 bodech, celkem 360 bodů

1x praktické předvedení, 120 bodů

Celkem 480 bodů

POSKYTOVÁNÍ MEZINÁRODNÍCH MEZIKNHOVNÍCH SLUŽEB V KNIHOVNÁCH URČENÝCH KNIHOVNÍM ZÁKONEM

3x ústní ověření po 120 bodech

Celkem 360 bodů

PRÁCE S ELEKTRONICKÝMI INFORMAČNÍMI ZDROJI A NÁSTROJI

2x ústní ověření po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

Celkem 300 bodů

PŘÍPRAVA CYKLŮ SYSTEMATICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI KNIHOVNICKO-BIBLIOGRAFICKÉ A INFORMAČNÍ GRAMOTNOSTI V KNIHOVNÁCH

2x praktické předvedení po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x ústní ověření 120 bodů

Celkem 320 bodů

SAMOSTATNÉ ZAJIŠŤOVÁNÍ CHODU KNIHOVNY S UNIVERZÁLNÍM NEBO SPECIALIZOVANÝM FONDEM S REGIONÁLNÍ PŮSOBNOSTÍ

4x ústní ověření po 120 bodech

Celkem 480 bodů

SLEDOVÁNÍ A KONTROLA VÝVOJE SPOKOJENOSTI ZÁKAZNÍKŮ KNIHOVEN

4x ústní ověření po 120 bodech

Celkem 480 bodů

KOMPLEXNÍ SPRÁVA A ORGANIZACE KNIHOVNÍHO FONDU V RÁMCI INSTITUCE

1x praktické předvedení, 100 bodů

2x ústní ověření po 50 bodech, celkem 100 bodů

Celkem 200 bodů

VYHLEDÁVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH INFORMACÍ ZE SPECIALIZOVANÝCH ZDROJŮ, JEJICH OVĚŘOVÁNÍ A SPRÁVA BÁZÍ DAT

1x praktické předvedení, 100 bodů

2x ústní ověření po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

Celkem 400 bodů

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI KNIHOVNICTVÍ A INFORMAČNÍCH SLUŽEB A SYSTÉMŮ

4x praktické předvedení po 100 bodech

Celkem 400 bodů

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ KNIHOVEN

3x praktické předvedení po 100 bodech

Celkem 300 bodů

Celkově může uchazeč získat 5500 bodů. Pro úspěšné splnění zkoušky je potřeba dosáhnout alespoň 75 % úspěšnosti, tj. 4125 bodů.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Vysokoškolské vzdělání magisterského stupně v oboru informační studia a knihovnictví a alespoň 5 let prokázané odborné praxe v oblasti přímých knihovnických a informačních služeb plus lektorská praxe v oblasti přímých knihovnických a informačních služeb v rámci vzdělávacích odborných aktivit včetně rekvalifikačních kurzů v rozsahu minimálně 5 kurzů či 20 odlektorovaných hodin. Bude doloženo potvrzením od instituce, pro kterou kurz lektoroval (musí být uvedeno téma a rozsah kurzu),
- b) Vysokoškolské vzdělání magisterského stupně a rekvalifikační knihovnický kurz akreditovaný MŠMT ČR a alespoň 5 let prokázané odborné praxe v oblasti přímých knihovnických a informačních služeb plus lektorská praxe v oblasti přímých knihovnických a informačních služeb v rámci vzdělávacích odborných aktivit včetně rekvalifikačních kurzů v rozsahu minimálně 5 kurzů či 20 odlektorovaných hodin. Bude doloženo potvrzením od instituce, pro kterou kurz lektoroval (musí být uvedeno téma a rozsah kurzu),
- c) Pedagog vysoké školy v oboru informační služby, informační studia a knihovnictví se specializací na poskytování přímých knihovnických a informačních služeb a 5 let pedagogické praxe.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo kultury ČR, www.mkcr.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Místnost pro písemnou a praktickou část zkoušky. Uchazeč bude mít k dispozici PC s běžným textovým a tabulkovým editorem a neomezeným přístupem do internetu pro přípravu, praktické ověření a písemné ověření. Počítač pro zkoušku s obrazovkou min. 17", klávesnice a myš. Psací potřeby, papír na psaní.

Autorizovaná osoba připraví seznam relevantních témat (viz sestavy u jednotlivých kompetencí) pro zpracování případových studií pro praktická předvedení. Dále budou ze strany autorizované osoby zajištěny pro každého uchazeče podklady (dokumenty, kopie titulních listů a článků, bibliografické záznamy, publikační profily, seznamy děl, webových adres portálů, automatizovaných knihovních systémů, apod. v sestavách výše uvedených u jednotlivých kompetencí) potřebné k ověření kompetence formou praktického předvedení. Pro každou zkoušku musí být k dispozici seznam dokumentů (viz sestavy u jednotlivých kompetencí), které jsou pro ověřování potřebné, a seznam dokumentů, které byly vybrány pro zkoušku.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 90 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 5 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)

Národní knihovna ČR

Národní technická knihovna

Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Městská knihovna Kutná Hora

Knihovna Kroměřížska

Univerzitní knihovna Západočeské univerzity v Plzni

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích